

Ärende/Asia:

Utlåtande gällande KAA 4/2020 vp Inledande av stamvårdande jakt och förhindrande av vargskador, JSM-utskottsmöte 19.11.2021

Lausunto koskien KAA 4/2020 vp Suden kannanhoidollisen metsästyksen aloittamista ja susivahinkojen estämistä, Maa- ja metsätalousvaliokunnan kokous 19.11.2021

Hänvisning/Viite: Begäran om skriftligt utlåtande 2.11.2021

Kirjallinen lausunnon pyyntö 2.11.2021

Närpes stad tackar för möjligheten att ge ett utlåtande och framför följande om ärendet:

Närpes stad understöder medborgarinitiativets förslag om att lagberedning bör inledas där man skapar ramar för inledande av stamvårdande jakt och ett nationellt enhetligt tillvägagångssätt för att avlägsna vargar som utgör fara. Närpes stad motiverar sitt ställningstagande med den lokalt ökande vargstammen, ökat antal vargskador på produktionsdjur också i områden nära bosättning, försvårad jakt samt riskerna för minskad acceptans hos invånarna. Vidare önskar staden påtala behovet av att återinföra GPS-halsband på varg, samt realistiska regelverk och smidigare förfaranden vid beviljande av undantagstillstånd, för att öka möjligheterna till en god samexistens mellan lokalbefolkning och vargstam. Dessa åtgärder beskrivs och motiveras utförligare nedan.

Närpiön kaupunki kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto asiasta ja esittää kantanaan seuraavaa:

Närpiön kaupunki kannattaa kansalaisaloitteen esitystä ryhtyä lainvalmisteluun, jolla luodaan puitteet suden kannanhoidollisen metsästyksen aloittamiselle ja määritetään valtakunnallisesti yhtenäiset toimintatavat vaaraa aiheuttavien susien poistamiseen. Närpiön kaupungin kannan perusteluina ovat paikallisesti kasvava susikanta, susivahinkojen lisääntynyt määrä tuotantoeläimillä myös asutuksen lähellä, metsästyksen vaikeutuminen sekä riskit asukkaiden hyväksynnän heikkenemiseen. Lisäksi kaupunki haluaa tuoda esille, että paikallisväestön ja susikannan hyvän rinnakkaiselon mahdollisuuksien lisäämiseksi olisi tärkeää ottaa susien GPS-pannoitukset uudelleen käyttöön ja laatia realistiset säännöt ja sujuvamma menettelyt poikkeuslupien myöntämiseen. Kyseiset toimenpiteet kuvaillaan ja perustellaan yksityis-kohtaisemmin ruotsiksi jäljempänä.

De senaste åren har antalet vargflockar ökat i huvudsak i de västra delarna av Finland. Närpes stad och dess invånare har tydligt märkt av denna utveckling. Enligt Naturresursinstitutet finns en flock på 3-9 individer i Närpes nordöstra del, men observationerna av vargar kring gårdar har ökat markant över hela området och skador på produktions- och husdjur har skett så gott som årligen sen 2017. Senaste skadan orsakad av varg skedde i södra delen av Närpes i oktober 2021. Vargen hade då rivit två får samt dödat och ätit av ett får på en åker endast 600 m från byns skola, mitt bland annan bebyggelse.

Närpes består mestadels av landsbygd och människorna bor således i nära kontakt med skogen. Invånarna uttrycker sin oro för vargarnas närvaro, eftersom de nuförtiden även vågar sig till rätt tätbebyggda områden. Endast stamvårdande jakt kan bevara vargens skygghet och därigenom minska på deras närvaro bland gårdar och människor.

Närpesnejdens jaktvårdsförening bekräftar att områdets jakt på hjortdjur har märkbart försvårats de senaste åren. Älgarnas beteende har ändrats och jakthundarna kan inte släppas på alla områden p.g.a. att där finns varg. Jakt med hund är nödvändig för att alls kunna hålla ner älgstammen, jägarkåren är liten och andra sätt att jaga kräver större manskap. Ifall en normal älgjakt inte kan bedrivas ökar också trafikolyckorna med älgar inblandade samt också älgskador på plantskogarna.

Vargattacker som inbegriper rivna djur (alltså går utöver jakt på föda) i synnerhet i relativt tätbebyggda områden där folk bor och det finns kommunal service, så som skolor och daghem, minskar markant lokalbefolkningens acceptans för varg och begränsar deras dagliga liv. Det vore alltså önskvärt att införa stamvårdande jakt så att vargens beteende på sikt kunde återgå till en naturlig skygghet för bebyggda områden och betesmarker. På så sätt skulle också lokalbefolkningens acceptans för samexistens med vargen kunna hållas på en rimlig nivå.

Närpes stad stöder också medborgarinitiativets krav på att märkningen av vargar med GPS-halsband måste återupptas. Det skulle vara av stor vikt att denna information finns tillgänglig i realtid för jägare med hund och gårdar med betesdjur eller andra sårbara produktionsdjur samt även för personal vid enheter för småbarnspedagogik och grundläggande utbildning.

I Närpes finns produktionsgårdar med betesdjur, såsom nötkreatur och får. Flera av dessa har ekologiskt produktionsavtal där betesgång för djuren är ett ovillkorligt krav. Närpes har också ca 160 ha under "avtal om skötsel av jordbruksnaturens mångfald och landskapet", där områdena sköts genom betesgång. Avtalsområdena finns mestadels på stora strandbeten i skärgården och på mera än 10 st olika holmar. All betesgång på åkermark och

strandängar är en mycket värdefull satsning på naturens mångfald och även kolbindning i.o.m. att vallar odlas istället för ettåriga växter. Därför bör verksamhetsförutsättningarna för hållande av betesdjur bibehållas. Vargen har blivit ett allvarligt hot mot betesgången. Byggande av rovdjursstängsel är inte möjligt eller ekonomiskt försvarbart överallt och djurägarnas oro är påtaglig och kan på sikt leda till att djurhållningen avslutas. Inga undantagstillstånd för jakt på varg har beviljats i vårt område även om skador har skett varpå tillstånd har sökts. Detta ger upphov till en känsla av hopplöshet bland invånarna och djurägarna, samt urholkar deras tilltro till nationella myndigheter, vilket är en oroande utveckling.

Närpes stad anser därför att det bör beaktas i lagberedningen att undantagstillstånd bör kunna beviljas med hänvisning till allmän fara eller hot, vilket skulle vara en reell hjälp för invånare på områden med varg. Undantagstillstånden skulle också bidra till att höja vargens skygghet och speciellt dessa individer som kommer för nära bebyggelse.

Invånarnas upplevelse av att inga åtgärder mot vargarna är möjliga har också lett till att synobservationer inte längre anmäls i så stor utsträckning som förr till rovdjurskontaktpersoner. De observationer som registreras av rovdjurskontaktpersonerna är viktiga för forskningen om vargstammen i Finland. Ännu viktigare vore att få människorna som rör sig i naturen i Närpes och andra områden med vargförekomst att aktivare samla in spillning av vargar för DNA-test, vilket skulle ge faktisk evidens för minimiantal vargindivider inom området.

Hela processen med undantagstillstånden bör ses över för att det skulle vara ett effektivt redskap. Jakt av varg är hårt reglerad och bör utföras på ett visst sätt. Exempelvis spårnö är en viktig del av jakten men p.g.a. de varma vintrarna i Finland kan spårnö smälta bort väldigt hastigt. Om det därtill regleras att det är en viss individ som får avlivas, bör man se till att det finns tillräckligt med metoder för att faktiskt kunna jaga och få tag i rätt individ. Man bör också beakta att jakten ordnas av jägare på frivillig basis på deras fritid. Dessutom kostar det att ansöka om undantagstillstånd. I lagberedningen bör därför tas i beaktande sättet på hur besvär mot undantagstillstånden hanteras och hur innehållet i besvären prioriteras jämfört med människors och produktionsdjurs säkerhet. För att undantagstillstånden ska vara en effektiv hjälp måste besvären hanteras mycket snabbare än hittills och om tillstånd ges ska det vara i kraft tillräckligt lång tid.